

Молодіжний економічний вісник ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Журнал

№ 4
спецвипуск
грудень 2025

***VI Всеукраїнська науково-практична конференція докторантів,
молодих учених та студентів «Розвиток європейського простору очима молоді:
економічні, соціальні та правові аспекти»***

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

**Молодіжний економічний вісник
ХНЕУ ім. С. Кузнеця**

№ 4
спецвипуск
грудень 2025

Журнал

**VI Всеукраїнська науково-практична конференція докторантів,
молодих учених та студентів «Розвиток європейського простору очима молоді:
економічні, соціальні та правові аспекти»**

Виходить щоквартально

**Засновник – ХНЕУ ім. С. Кузнеця.
Видавець – ФОП Стожук А. П.**

**Затверджено на засіданні
вченої ради університету
Протокол № 10 від 23.12.2025 р.**

**Ідентифікатор медіа: R30-02756
(рішення Національної ради України
з питань телебачення і радіомовлення
№ 685, протокол № 9 від 7 березня 2024 року).**

Періодичність – щоквартально.
Мова видання – українська, англійська, французька, німецька.

Засновано в січні 2015 року згідно з рішенням вченої ради.

Редакційна колегія

Пилипенко А. А. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ імені Семена Кузнеця (головний редактор)

Бриль М. С. – канд. екон. наук, доцент ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Малярець Л. М. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Власенко Т. А. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Назарова Г. В. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Вовк В. А. – канд. екон. наук, доцент ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Пушкар О. І. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Гриневич Л. В. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Тищенко В. Ф. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Журавльова І. В. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Чернишов В. В. – канд. екон. наук, доцент ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Яценко Р. М. – канд. екон. наук, доцент ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Ястремська О. М. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Поштова адреса засновника:

61165, Україна, м. Харків, пр. Науки, 9а, **Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця**

Конт. телефон: (057)702-03-04

Відповідальність за достовірність фактів, дат, назв, імен, прізвищ, цифрових даних, які наводяться, несуть автори статей.

Рішення про розміщення статті приймає редакційна колегія. У текст статті без узгодження з автором можуть бути внесені редакційні виправлення або скорочення.

Редакція залишає за собою право їх опублікування у вигляді коротких повідомлень і рефератів.

У разі копіювання чи передрукування матеріалів посилання на електронний журнал обов'язкове.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи ДК № 4853 від 20.02.2015 р.

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2025

ЗМІСТ

Акімова Н. А. Особливості управління інноваційною діяльністю в закладах освіти.....	11
Акуліч А. П. Основні тенденції транспортно-експедиторської діяльності в Україні у сучасних умовах.....	12
Александров М. С. Застосування теореми Байєса для оцінки параметрів у програмуванні та машинному навчанні	14
Андрієнко О. В. Удосконалення організації праці в аграрному секторі	17
Андрущенко А. В. Зміна мотиваційних стратегій персоналу в умовах воєнного стану	19
Анісіч Д. В. Сучасні підходи до онлайн-навчання у контексті вивчення відеомонтажу.....	22
Ачкасова Д. С. Вплив цифровізації на стратегічні рішення та модель розвитку підприємства.....	24
Ачкасова Д. С. Стратегічне планування в сучасних умовах: етапи, аналіз середовища та вибір стратегії.....	27
Бабаєва О. І. Соціальна складова в історії розвитку медіа: відповідальність чи інструмент просування в бізнесі.....	30
Баженова А. І. Сутність і значення виставкової діяльності у сучасних умовах управління виставковими заходами	32
Бай Цзішен. Формування освітнього середовища в дошкільних закладах Китаю та України	35
Баламмамедов М. Ісмаїл огли. Управління оборотним капіталом як критерій забезпечення ліквідності підприємства.....	37
Балацька Н. Ю., Гречко А. А. Стратегічне управління інноваційним розвитком продуктів харчової промисловості	40
Беденко Д. Д. Аудит розрахунків з оплати праці як інструмент підвищення ефективності фінансово-аналітичної діяльності	43
Беляєва Н. Є., Аркатова А. В. Роль соціальних мереж у трансформації нарцисичних рис особистості	45
Бикова А. В. Використання маркетингових інструментів у підвищенні ефективності збутової діяльності підприємства.....	48
Bludova Ye. Effectiveness of using financial guarantees in ensuring the payment of customs duties.....	51
Буряк С. Д. Сучасні напрями та інструменти диджиталізування управління персоналом підприємства.....	52
Василенко В. О. Стратегія скінімалізму: мультифункціональні продукти як рушій циркулярної економіки в індустрії краси	56

Василенко М. Д. Удосконалення маркетингової діяльності підприємства	59
Васильченко О. О., Шеховцов Р. О. Диджиталізація процесів як відповідь на кризові виклики в умовах воєнного стану	63
Васковець А. С. Порівняльний аналіз податкового навантаження на суб'єктів господарювання	65
Вихватенко В. М. Стратегії та інструменти просування медійних брендів у соціальних мережах	69
Вілотієвич О. М. Проблеми менеджменту у соціальній сфері та шляхи їх вирішення	71
Volovuk K., Turovska P. Innovative artificial intelligence tools in shaping the competitive advantages of tourism destinations	74
Галайда Я. Д. Напрямки удосконалення соціального захисту внутрішньо переміщених осіб в Україні	78
Гармаш М. С. Аналіз проблем використання штучного інтелекту у веброзробці	82
Nasyrov Kh. The impact of artificial intelligence on the European labour market	85
Глушко Д. А. Активність зовнішніх комунікацій медійних організацій в умовах воєнного стану	87
Глуценко І. Д. Порівняння традиційних та AI-орієнтованих технологій створення мультимедійної реклами	90
Гонтар В. О. Штучний інтелект як інструмент підвищення ефективності бізнесу	93
Hontarenko I., Wang Hongchao. LMS tools for identifying and analyzing motivational indicators of higher education students	96
Гонтаренко І. С., Мезенцев О. Ю. Штучний інтелект як інструмент персоналізації освіти: баланс між користю та потребою у регулюванні	99
Гонтаренко І. С., Павлюк О. М. Цифрова еволюція освіти: виклики та можливості формування інформаційної компетентності у студентів	101
Гончарова Ж. М., Рудько Ю. В. Міжнародне співробітництво України в сучасних умовах (на прикладі співпраці з німецьким концерном BASF)	104
Горбунова А. Д. Управління ціновою політикою підприємства в умовах нестабільності	108
Гранкіна О. С. Освіта рівних можливостей в закладах дошкільної освіти	111
Грицай Я. Г. Методичні рекомендації для педагогічних працівників щодо упровадження моделі розвитку цифрового освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти	113
Гусак М. А. Удосконалення системи відбору та наймання персоналу підприємства в умовах динамічних ринкових змін і воєнного часу	116
Dubtsova O., Makhatilov A. The Growth of Artificial Intelligence Use within the Educational Process of Universities	119

Дуднік А. С. Впровадження SAFe як механізму масштабування Agile у міжнародних ІТ-проектах	121
Дюкова В. О. Використання інтегрального числення в економіці	124
Єрмошкіна А. О. Гендерна рівність як пріоритет глобальної політики сталого розвитку у XXI сторіччі.....	126
Жорник А. Д. Особливості збереження людського капіталу в умовах воєнного стану.....	129
Жуй Чень. Порівняльний аналіз підходів до цифровізації фізичного виховання у ЗВО КНР та європейських університетів	132
Іванова Г. С. Інтернет-маркетинг у сфері послуг: сучасні інструменти та ефективність онлайн-комунікацій.....	135
Ivanova S. International CSR standards and their application in the food and bakery industry	137
Іванова І. Б., Єфанов Р. О. Розроблення стратегії формування довіри до українських ЗМІ в умовах інформаційної війни.....	140
Ismailova R. Continuous improvement strategies for IT project lifecycle optimization.....	142
Істоміна Д. С. Від лонгрігу до короткого відео: вплив ТікТок-культури на журналістські навички студентів.....	144
Задачин Г. С. Формування комунікативної компетентності у вищій освіті засобом інтерактивних платформ: визначення функціоналу та дидактичних принципів	147
Задачин С. С. Формування цифрових компетентностей здобувачів середньої освіти засобами технологій доповненої реальності	150
Зайцева І. О., Бескоровайна К. В. Оптимізація роботи вчителя за допомогою штучного інтелекту: інструментарій організації навчального процесу та діагностики результатів навчання.....	153
Здрок І. О. Інноваційні тенденції цифровізації служби хаускіпінг у готельному господарстві східної України.....	156
Калюжна О. С. Гнучке стратегічне планування як інструмент інноваційної та економічної стійкості підприємств.....	158
Каплін М. О. Особливості формування міжнародних конкурентних переваг підприємств в умовах нестабільності	160
Карбань К. Є. Діагностика оборотних активів підприємств молочної галузі на основі методу кластерного аналізу.....	162
Карліна К. І. Аналізування як спосіб ефективного планування маркетингових стратегій.....	165
Касумов А. І. Цифрова стійкість туристичних дестинацій: аналіз стратегічних і фінансових механізмів.....	169

Kachanova D. Development of strategies for managing the sustainable production potential of an enterprise during wartime	172
Кащеева К. Д. Формування фінансової стратегії підприємства на основі матриці Франсона і Романа.....	175
Квашнін О. О. Впровадження Lean Kanban для оптимізації розробки в ІТ-компаніях.....	177
Квашнін О. О. Трансформація системи мотивації ІТ-персоналу в умовах віддаленої роботи	180
Кінас І. О., Верменик О. Є. Вплив івент-агентств на ефективність виставкової діяльності	182
Кічіков К. В. Оцінювання та прогнозування ефективності управління оборотними активами підприємства.....	184
Коваль Д. О. Основи та структура бізнес-планування	187
Козієва А. О. Англізми в сучасній маркетинговій комунікації: функції та комунікативні ризики.....	189
Колодєєв О. М. Геноцид в міжнародно-політичній практиці.....	191
Колосовська К. Р. Теоретичні основи організації системи мотивації персоналу.....	193
Конєва Д. О. Традиційні та нові підходи до репортажу як жанру журналістики	196
Кравченко А. О. Співпраця України з НАТО у сфері безпеки.....	198
Кривенко Р. К. Гендерні стереотипи як невидимий бар'єр професійного розвитку.....	201
Крижанівська В. А. Теоретичні основи оцінювання персоналу в умовах диджиталізації	204
Кулікова А. О. Принципи застосування типографіки в доповненій реальності	207
Kunitsyn O. Artificial intelligence as a catalyst of wartime information manipulation: transforming archetypes of Ukrainian social institutions	210
Курган Н. В., Карнаух В. А. Удосконалення облікового забезпечення управління розрахунками малого підприємства з покупцями.....	212
Куценко Д. К. Управління інноваційними проектами на підприємстві в умовах воєнного часу	215
Куценко М. І. Вплив на ефективність навчання залучення студентів до трудової діяльності	217
Лазурь Д. В. Методичні аспекти діагностики ймовірності банкрутства та стратегічного управління фінансовою безпекою аграрних підприємств в умовах війни.....	220
Lei Zhang. From key abilities to employability skills: global approaches to soft skills formation in modern education systems.....	223
Lysenko V. Logistics management of transportation and distribution of products in the supply chain.....	225

Літвінчук О. А. Особливості етичної поведінки публічних службовців при використанні службового становища, ресурсів та інформації	227
Лобач В. О. Мовні риси Слобожанщини: аналіз діалектної лексики Харківського регіону	230
Лук'янова Є. Р. Аналіз плагінів WordPress для створення чат-ботів.....	232
Лук'янчук А. В. Шляхи підвищення зайнятості молоді в Україні	234
Максименко Д. М. Сучасні тенденції розвитку логістики в умовах цифрової економіки.....	237
Малишко Є. О., Краснов В. А. Застосування методу таксономічного аналізу для діагностики фінансової стійкості підприємства.....	239
Малишко Є. О., Панахли Фаіг Аловсаг огли. Оцінка ефективності управління фінансовими результатами банку методами багатовимірного статистичного аналізу.....	242
Маммедов А. М. Європейські практики сталого розвитку та їх адаптація в Україні: погляд молоді на екологічні та культурні трансформації	244
Мандрікова М. О., Москаленко Г. М. Методи ідентифікації та прогнозування ризиків у івент-проектах	247
Марков О. О. Конкурентоспроможність бізнесу на міжнародних ринках в VUCA-світі.....	250
Матухно Д. К. Визначення основних напрямів підвищення фінансової стійкості банку	252
Махоніна А. П. Персоналізація контенту як драйвер споживчої поведінки на маркетплейсах.....	255
Медвідь М. Г. Матричне числення як основа математичного моделювання в управлінні економічними процесами	257
Медвідь М. Г. Корупція та бюрократія як чинники гальмування сталого розвитку	260
Mieshchanin A. The role of management in cybersecurity business	262
Михайлишин А. В. Кібербезпека в готельно-ресторанному бізнесі: сучасні виклики та ефективні практики захисту	265
Мінухін С. В., Шапошник М. В. Оптимізація мультитейбл-розпізнавання інгредієнтів їжі для детекції алергенів: стратегія максимізації повноти.....	268
Міхеєва В. С. Стратегічна програма у системі витратного контролінгу.....	271
Москаленко І. Г. Ведення соціальних мереж як ключовий інструмент управління іміджем закладу загальної середньої освіти	274
Мошинська Є. С. Роль емоцій та емпатії у сучасних маркетингових комунікаціях	276
Мякеньков В. М. Удосконалення міжнародної економічної діяльності підприємства в умовах воєнного стану.....	280
Нагточій Я. А. Особливості організації та проведення соціальних івентів у воєнний час: стратегічні підходи та практичний досвід в Україні.....	283

Назарова С. О., Гарг А. Проектування інтерактивних промороликів з урахуванням ключових повідомлень цільових груп.....	286
Непочатов Д. О. Особливості політики кібердипломатії в ЄС: досвід для України.....	292
Ніколюкін І. Є. Обґрунтування напрямів підвищення рівня зайнятості населення України.....	294
Носань Ю. В. Перспективи розвитку інформаційних технологій оцінювання психологічного стану особи в умовах нечіткої невизначеності.....	299
Овчаренко Н. А. Особливості внутрішньої системи забезпечення якості освіти в закладах дошкільної освіти.....	302
Однорог М. Д. Аналіз міжнародних ринків у контексті цифрової трансформації бізнесу.....	305
Петровська Є. М. Основні проблеми логістики підприємств під час війни: транспортні, ресурсні та операційні ризики.....	308
Полупан Е. В. Формування суспільного іміджу підприємства газовидобувної галузі на зовнішніх ринках.....	310
Порохнавець А. А. Цифрова концепція портфельної оптимізації з використанням гібридних методів прогнозування та аналізу ризиків.....	313
Рак А. Р. Менеджмент якості обслуговування клієнтів на прикладі АЗС ШОГ.....	315
Ратушина Т. О. Організація обліково-аналітичного забезпечення фінансових результатів діяльності підприємства.....	318
Рибальченко О. І. Медіапланування у мультиплатформному середовищі новинних редакцій.....	320
Рожков А. І. Сутність, роль і еволюція цифрового маркетингу в умовах глобалізації.....	322
Ротенберг О. В. Цифрова трансформація в управлінні освітою: стратегічні виклики й інструменти реалізації.....	325
Садрицька П. О. Військовий брендинг як новий напрям дизайну.....	327
Саратовська А. В. Проблема нормативності наукового тексту.....	330
Святець В. Р. ABC-підхід до удосконалення обліку запасів виробників цифрових пристроїв.....	333
Селін Д. О. Порівняння плагінів і ручного програмного кодування при розробці чат-боту для сайту студії звукозапису.....	336
Сергієнко М. І. ChatGPT та інші генеративні ШІ-моделі як інструмент для створення турів.....	339
Скубак М. Р. Формування міжнародної інвестиційної стратегії підприємства у сфері оренди комерційної нерухомості.....	342
Сокол Л. С. Прогнозування рівня платоспроможності ПАТ «НАСК «ОРАНТА».....	344
Сокоlecь А. В. Теоретичні аспекти сталого економічного зростання країни в умовах цифровізації.....	348

Сотникова А. В. Вплив впровадження AI-інструментів на стійкість бізнес-процесів підприємства.....	351
Сохатюк П. С. Роль системи стратегічного управління в конкурентному середовищі.....	354
Степанова Е. Р., Піта О. Б. Роль емпатії у розвитку внутрішньої мотивації до волонтерської діяльності.....	356
Стешенко О. О. Термінологічне поле економіки: афіксація як продуктивний спосіб термінотворення.....	358
Тагієв Агіль Фуад огли. Міжнародна співпраця у сфері екологічної культури як передумова сталого розвитку.....	360
Талалай М. Ю. Формування обліково-аналітичного забезпечення управлінських рішень в умовах цифровізації.....	363
Тарнавчик Т. Ю. Особливості банкрутства державного підприємства.....	365
Теттушна Y. International payment methods for young Ukrainian entrepreneurs in cooperation with European Union business partners.....	367
Tyshchenko V., Stasova D. Integrated system of Customs and Tax payments administration in Ukraine: digital models and institutional interaction.....	371
Точоних В. О. Розвиток європейського освітнього простору в управлінні закладом загальної середньої освіти в Україні.....	373
Тютюнник В. В. Методи розроблення веборінтованої системи для магазину з продажу жіночого взуття.....	376
Федоренко А. Г. Кадрові ризики підприємств в умовах воєнного стану та їх вплив на управління персоналом.....	378
Федоренко О. М. Інтерактивність як ключовий елемент комунікаційної стратегії в соціальних мережах.....	381
Хагієв Б. Л. Вплив цифровізації логістичних процесів на підвищення ефективності діяльності підприємства.....	384
Хижняк М. Ю. Особливості економічного аналізу ефективності використання основних засобів підприємства.....	387
Ходарев Я. М. Основні класифікаційні ознаки сучасних підходів до управління бізнес-процесами банку в умовах невизначеності.....	390
Циба В. С. Вплив ESG стандартів на діяльність транснаціональних корпорацій.....	394
Циганок Ю. С. Впровадження ESG-принципів у логістичному обслуговуванні.....	396
Чирка А. М. Дослідження моделей та каналів збуту продукції підприємствами України в умовах цифрової економіки.....	399
Чорна В. О. Термінологія маркетингу в умовах цифровізації: тенденції та виклики.....	401
Чубакова В. В. Аналіз підходів до визначення дефеніції «внутрішній аудит».....	403

Чувурін Д. Ю. Сімплекс-метод у теорії ігор: аналіз і оптимізація конкурентних стратегій	406
Шаповал Д. С. Ефективність підприємств у контексті впровадження інноваційних логістичних технологій.....	409
Shakhova S. The role of Ukrainian enterprises in the development of the creative economy.....	412
Швед Д. А. Виявлення факторів впливу на кредитний портфель банку як основи оптимізації процесу управління.....	415
Шворак Д. В. Впровадження системи Business Intelligence на підприємстві.....	419
Шевченко Н. В. Роль управлінських процесів у забезпеченні якості загальної середньої освіти.....	422
Shekhovtsova A., Spesivtseva A. International experience in integrating artificial intelligence into the educational process of universities.....	424
Шиян І. Д. Забезпечення безпеки та надійності інтеграції сторонніх сервісів у веборієнтованих системах	427
Шкарупета В. А. ERASMUS+ та можливості академічної співпраці ЄС – України – АСЕАН.....	430
Юсубов Г. В. Особливості сталого розвитку туристичної діяльності Азербайджану.....	432

тому оптимальність полягає в збереженні англізмами своєї точності та функціональності й здатності українських термінів забезпечувати прозорість, доступність і культурну впізнаваність професійного дискурсу.

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Архипенко Л. М.

Література: 1. Архипенко Л. М., Мельник П. В. Іншомовна неолексика в економічному дискурсі. Scientific developments of European countries the area of philological researches: collective monograph. Part 1. Wloclawek, Poland, 2020. С. 15–32. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-56-3.1.2>. 2. Краснопольська Н. Запозичення та їхні типи в українській термінології менеджменту. *Наукові записки. Серія : Філологічні науки*. 2024. № 210. С. 171–176. 3. Нові слова та значення: словник / Ін-т укр. мови НАН України ; укл. : Л. В. Туровська, Л. М. Василькова. Київ : Довіра, 2008. 271 с.

Стаття надійшла до редакції 03.12.2025 р.

ГЕНОЦИД В МІЖНАРОДНО-ПОЛІТИЧНІЙ ПРАКТИЦІ

УДК 316.74:323.17

Колодєєв О. М.

Здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня IV курсу
ННІ міжнародних відносин ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Анотація. У статті розглянуто геноцид як політичний і правовий феномен, простежено еволюцію поняття, його закріплення в міжнародному праві, основні підходи до пояснення причин масового насильства та роль міжнародних акторів у запобіганні і покаранні цього злочину.

Ключові слова: геноцид, масові звірства, міжнародне право, міжнародні організації, Голокост, Голодомор, Руанда.

Annotation. The article examines genocide as a political and legal phenomenon, traces the evolution of the concept and its codification in international law, outlines the main approaches to explaining the causes of mass violence, and analyzes the role of international actors in preventing and punishing this crime.

Keywords: genocide, mass atrocities, international law, international organizations, Holocaust, Holodomor, Rwanda.

Геноцид посідає особливе місце в міжнародно-політичній практиці, оскільки поєднує крайні форми насильства з глибокими трансформаціями міжнародних норм. У 1944 році польсько-єврейський юрист Рафаель Лемкін запропонував термін «genocide» для позначення скоординованої політики знищення групи як цілісності, наголошуючи, що йдеться не лише про масові вбивства, а й про руйнування інститутів, культури та способу життя спільноти [1, с. 243]. Саме ця широка логіка, від фізичного винищення до систематичної асиміляції та переформатування соціального порядку, надалі стала відправною точкою для наукових дискусій.

Після Другої світової війни поняття геноциду було закріплено в Конвенції ООН про запобігання злочину геноциду та покарання за нього 1948 року, яка визначила геноцид як низку дій, учинених з наміром знищити національну, етнічну, расову чи релігійну групу як таку. У сучасній інтерпретації правознавці, зокрема Вільям Шабас, підкреслюють, що поєднання спеціального наміру та належності жертв до захищеної групи є ключовою відмінністю геноциду від інших міжнародних злочинів [2, с. 103–112]. Водночас досвід останніх десятиліть показує, що конвенційне визначення є водночас і занадто вузьким (через обмежений перелік груп), і занадто широким (через можливість політизованого розширення). Томас Саймон звертає увагу на ризик «інфляції» поняття, коли під геноцид підводять явища, що не пов'язані із цілеспрямованою політикою знищення груп [1, с. 245].

Соціально-наукові підходи поглиблюють юридичний ракурс. Скотт Штраус пропонує розглядати геноцид як крайній тип масових звірств, який виникає на перетині структурних ризиків – авторитарний режим, попередні конфлікти, політика дискримінації, та короткострокових тригерів – воєн, державних криз, радикалізації еліт [3, с. 31–41]. Адам Джонс підкреслює роль імперіалізму, війни та соціальних революцій, показуючи, як саме вони створюють для держав вікно можливостей для радикального вирішення етнічних або політичних питань шляхом насильницького усунення цілих груп [4, с. 39–56]. У колективній монографії «Genocide and the Modern Age» запропоновано типологію геноцидів і показано, що різні режими – від тоталітарних до колоніальних – використовували подібні логіки дегуманізації та бюрократизованого насильства [5, с. 11–24]. Сучасні дослідження наголошують на багаторівневій природі геноцидних процесів: від політичної мобілізації ненависті до післявоєнної пам'яті та трансформацій у постконфліктних суспільствах [6, с. 1–17].

У міжнародно-політичній площині геноцид стає не лише злочином, а й випробуванням для міжнародної спільноти. Голокост постав як парадигмальний випадок, що сприяв появі глобального режиму захисту прав людини, створенню ООН та першого покоління міжнародних кримінальних судів. Голодомор 1932–1933 років в Україні демонструє, як терор голодом може використовуватися як інструмент підкорення населення і ламання національної еліти задля руйнування соціальних основ української нації [7, с. 17–19]. Геноцид у Руанді 1994 року, де за лічені місяці було знищено значну частину тутсі й поміркованих хуту, став прикладом катастрофічної бездіяльності Ради Безпеки ООН та водночас підштовхнув до створення Міжнародного кримінального трибуналу щодо Руанди (МКТР), який виробив ключові стандарти тлумачення наміру геноциду, масштабу злочину та відповідальності керівників [8, с. 16–19]. Різанина в Сребрениці додатково продемонструвала, що злочин можливий прямо в центрі Європи навіть за умови залучення миротворчої місії [6, с. 177–195].

Реакція міжнародних акторів на геноцид формувалася поступово. Якщо в перші десятиліття після прийняття Конвенції увага зосереджувалася переважно на покаранні вже скоєних злочинів, то з 1990-х років посилюється акцент на превенції. Штраус описує становлення цілісної політики попередження масових звірств: від раннього попередження та моніторингу ризиків до дипломатичного тиску, санкцій, цільової допомоги в реформуванні сектору безпеки та, у крайньому разі, примусових заходів [3, с. 133–147]. Важливу роль відіграють правозахисні організації, які, як у випадку аналізу практики МКТР Human Rights Watch, фіксують стандарти доказу геноциду та сприяють формуванню прецедентного права [8].

Водночас практика показує суперечливість міжнародно-політичних механізмів. З одного боку, створення МКТР, Міжнародного трибуналу для колишньої Югославії та Міжнародного кримінального суду, розвиток доктрини «обов'язку захищати» (R2P) розширюють інструментарій реагування на масові злочини. З іншого, рішення про кваліфікацію подій як геноциду, застосування санкцій чи військового втручання часто залежать не стільки від юридичних критеріїв, скільки від політичних інтересів ключових держав. Сучасні кейси – від дебатів щодо визнання нових актів геноциду до боротьби за міжнародне визнання Голодомору – демонструють, що пам'ять про геноцид стає елементом зовнішньої політики та ідентичності держави. Україна, наприклад, поєднує наукове обґрунтування Голодомору як геноциду з активною дипломатичною роботою в міжнародних організаціях.

Перспективним напрямом подальших досліджень є поєднання правового, політичного та соціологічного аналізу: вивчення того, як міжнародні інституції, національні політики пам'яті та локальні практики солідарності впливають на ймовірність повторення геноциду, а також розробка реалістичних механізмів раннього попередження, чутливих до конкретних регіональних контекстів.

Науковий керівник – д-р філос. наук, професор Кузь О. М.

Press, 2000. xvi, 607 p. **3.** Straus S. Fundamentals of genocide and mass atrocity prevention. Washington : United States Holocaust Memorial Museum, 2016. 239 p. **4.** Jones A. Genocide: a comprehensive introduction. London : Routledge, 2006. 460 p. DOI: <https://doi.org/10.4324/9780203347447>. **5.** Wallimann I., Dobkowski M. N. (Eds.). Genocide and the modern age: etiology and case studies of mass death. New York : Greenwood Press, 1987. xviii, 322 p. **6.** Üngör U. Introduction: Genocide, an enduring problem of our age. *Genocide: New perspectives on its causes, courses and consequences*. Amsterdam University Press, 2016. P. 11–24. URL: <http://www.jstor.org/stable/j.ctt1d8hb37>. **7.** Голодомор 1932–1933 років: геноцид українського народу. Збірник документів і матеріалів / за ред. В. М. Щербатюка, Д. І. Кураса. Київ : Фенікс, 2025. 272 с. **8.** Trahan J. Genocide, war crimes and crimes against humanity : A digest of the case law of the International criminal tribunal for Rwanda. Human Rights Watch, 2010. 482 p.

Стаття надійшла до редакції 25.11.2025 р.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ

УДК 331.101.3

Колосовська К. Р.

Здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня III курсу
ННІ менеджменту і маркетингу ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Анотація. Розглянуто теоретичні та практичні аспекти організації системи мотивації персоналу в умовах воєнного стану. Визначено сутність мотивації як ключового чинника забезпечення ефективності праці, проаналізовано вплив війни на психологічний стан і матеріальне забезпечення працівників. Виявлено, що в умовах економічної нестабільності традиційні стимули втрачають ефективність. Обґрунтовано необхідність трансформації мотиваційних систем у бік гнучкості та соціальної відповідальності. Запропоновано рекомендації щодо посилення нематеріальних складових мотивації, зокрема психологічної підтримки та безпекових заходів. Наведено порівняння традиційних і кризових підходів до стимулювання персоналу.

Ключові слова: воєнний стан, ефективність праці, корпоративна культура, мотивація персоналу, нематеріальна мотивація, психологічна підтримка, система стимулювання, соціальна відповідальність.

Annotation. Abstract. The theoretical and practical aspects of organizing the personnel motivation system under martial law conditions are examined. The essence of motivation as a key factor in ensuring labor efficiency is defined. The impact of the war on the psychological state and material well-being of employees is analyzed. It is revealed that under conditions of economic instability, traditional incentives lose their effectiveness. The necessity of transforming motivational systems towards flexibility and social responsibility is substantiated. Recommendations for strengthening non-material components of motivation, particularly psychological support and safety measures, are proposed. A comparison of traditional and crisis approaches to personnel stimulation is provided.

Keywords: corporate culture, incentive system, labor efficiency, martial law, non-material motivation, personnel motivation, psychological support, social responsibility.

**Молодіжний економічний вісник
ХНЕУ ім. С. Кузнеця**

Журнал

**№ 4
(спецвипуск)
грудень 2025**

Відповідальний редактор:

О. С. Вяткіна

Редактор:

І. В. Костіна

Редагування бібліографічних списків:

Ю. А. Вороніна

Комп'ютерна верстка:

В. А. Стасишин

Підписано до друку 23.12.2025 р.

Формат 60×84/8

Ум. друк. арк. 50,7

Наклад 50 прим.

**Засновник – Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця.**

61165, Україна, м. Харків, просп. Науки, 9а.

Видавець – ФОП Стожук А. П.